

FRISKOLERNE

Til alle medlemsskoler

Dansk Friskoleforening
Middelfartvej 77
5466 Asperup

62 61 30 13
kontakt@friskolerne.dk
www.friskolerne.dk

24.03.22

Er det folkeskolen, der flygter fra forældrene?

TV2 dokumentaren med overskriften »Flugten til privatskolerne« spiller på gammelkendte fortællinger om friskoler og private grundskoler.

De to hovedbudskaber er, at andelen af elever på friskoler og private grundskoler gennem en årrække er steget, og at disse skoler ikke tager tilstrækkeligt socialt ansvar.

Elevtallet på friskoler og private grundskoler stagneret de seneste 5 år

Faktum er dog, at antallet af friskoler og private grundskoler de seneste fem år er uændret. I 2017 var der 121.486 elever i friskoler og private grundskoler og i 2021 var dette tal stabilt på 121.911 elever. Samme niveau forventes i 2022.

Det skal tages i betragtning, at det samlede børnetal i den danske grundskole er faldet med 30.000 børn fra 2017 til 2021.

Den seneste store elevtalsstigning på friskoler og private grundskoler skete i forbindelse med kommunalreformen i 2007, som blev starten på, at 500 folkeskoler nu er lukket eller sammenlagt. En del af de lukkede folkeskoler er blevet til friskoler og private grundskoler. Siden 2007 er der sket en netto-tilvækst på 52 friskoler og private grundskoler.

Når man vil finde årsagen til, at friskoler og private grundskoler over en længere årrække har oplevet elevtilgang, må man også tage i betragtning, at skolereformen i 2014 affødte markant kritik, hvilket fik en del forældre til at tvivle på folkeskolerne og søge mod friskoler og private grundskoler.

»Det er ikke særligt gådefuldt, hvorfor andelen af elever i friskoler og private grundskoler er steget over de seneste 10 år. Det er nærmest ret naturligt, når man ser på faktorerne omkring denne udvikling. Når man vælger at lukke og sammenlægge 500 folkeskoler og derefter ruller en stærkt omdiskuteret reform ud i folkeskolerne med en inklusionsindsats, der ikke er lykkedes,

så må man jo spørge sig selv, om det virkelig er forældrene, der flygter fra folkeskolerne – eller om det snarere er stik modsat«, siger Peter Bendix Pedersen, der er formand for FRISKOLERNE.

Friskolerne og det sociale ansvar

Arbejderbevægelsens Erhvervsråd (AE) offentliggjorde i slutningen af august 2020 en analyse med overskriften »Flere børn fra eliten går på privatskole – også udenfor storbyerne«. I analysen konkluderes det, at andelen af elever i friskoler og private grundskoler er steget fra 13 pct. til 18 pct. siden 2009. Stigningen er primært sket udenfor de store byer. Analysen argumenterer for, at der er store sociale forskelle på, hvem der »vælger folkeskolen fra og fri- og privatskolerne til«. AE-rapporten viser, at middelklassebørn og særligt »elitens børn« i stigende grad er overrepræsenteret på friskoler og private grundskoler.

Men, ser man alene på friskolerne, viser der sig et andet billede. Analysebureauet Analyse & Tal har sammenlignet den socioøkonomiske baggrund for friskoleelever med de øvrige frie grundskoler og folkeskolerne. Og her er konklusionen klar: *Friskoleelever kommer samlet set fra mindre eller lige så privilegerede hjem som folkeskoleeleverne.*

Målt på forældrenes indkomst og uddannelse er der ingen nævneværdige forskelle på friskoleelever og folkeskoleelever. Dog er der en tendens til, at der blandt 1. klasserne på friskolerne er en overrepræsentation af lavindkomstfamilier, mens højindkomstfamilierne er underrepræsenteret, men denne tendens udligner sig stort set for 8. klasserne.

Samtidigt er det også relevant at interessere sig for de lokale forhold. AE Rådet henviser til, at andelen af socialt blandede skoler er reduceret siden 2010. Men zoomer man ind på de lokale forhold forholder det sig typisk sådan, at de lokale fri- privat- eller folkeskoler ligner naboskolerne til forveksling. Ønsket om mere blandede skoler handler dermed i høj grad om bolig- og geopolitik.

Antallet af specialundervisnings elever stiger

Dertil kommer at andelen af elever med specialundervisningsbehov igennem en årrække været støt stigende på fri- og privatskolerne. Særligt på friskolerne er andelen af specialundervisnings elever markant høj. FRISKOLERNEs medlemmer udgør 32 pct. af alle fri- og privatskoleelever i Danmark, mens hele 51 pct. af sektorens specialundervisnings elever går på friskolerne.

Antallet af specialundervisnings elever på friskolerne er fordoblet siden 2015/16. I dag modtager 2,7 pct. af eleverne på friskoler og private grundskoler specialundervisning.

Nuancerne er vigtige – også når vi drøfter udviklingen i den danske grundskole. Måske er der ikke tale om, at forældrene flygter til friskoler og private grundskoler. Måske er der snarere tale om, at folkeskolerne mange steder er flygtet fra forældrene. Når 500 folkeskoler nedlægges og en stor skolereform fejler, er der

gode grunde til at se på, hvordan folkeskolerne kan styrkes og gøres attraktive til gavn for børn og forældre.

Fakta om elever på friskolerne

- **Elevtalsudvikling** (Danmarks Statistik): <https://www.statistikbanken.dk/statbank5a/selectvarval/define.asp?PLanguage=0&subword=tabssel&MainTable=UDDAKT20&PXSid=188636&tablestyle=&ST=SD&but-tons=0>
Antallet af elever i friskoler og private grundskoler er uændret de seneste 5 år (2017-2021):
 2017: 121.486 elever
 2021: 121.911 elever
- **Udviklingen i antal grundskoler i Danmark** (Børne- og Undervisningsministeriet): <https://www.uvm.dk/statistik/grundskolen/personale-og-skoler/antal-grundskoler>
- **Registerbaseret analyser af friskoleelevernes socioøkonomiske forhold og demografi** (Analyse & Tal): https://www.friskolerne.dk/fileadmin/filer/Dansk_Friskoleforening/Presse_og_politik/Analyser_og_unders%C3%B8gelser/Socioekonomi_nov_2020.pdf
- **Andel af elever, der modtager specialundervisning i friskoler og private grundskoler** (Børne- og Undervisningsministeriet):

Skoleår	2015/16	2016/2017	2017/2018	2018/2019	2019/2020	2020/2021	2021/2022
Elever i friskoler og private grundskoler	117.249	119.420	121.486	121.850	122.050	122.074	121.911
Modtager specialundervisning (i normalklasse eller sege-ret)	1.713	2.029	2.297	2.637	2.861	3.293	3.541
Andel der modtager specialundervisning	1,5%	1,7%	1,9%	2,2%	2,3%	2,7%	2,9%

Andelen af specialundervisningselever fordelt på frie skoleforeninger (05.09.21)¹

Skoleforening	Skoler	Andel af skoler	Elever	Andel af elever	SPS-elever	Andel af SPS
Danmarks Private Skoler	157	29%	64402	53%	988	28%
Friskolerne	280	52%	39450	32%	1799	51%
DSSV	13	2%	1359	1%	87	2%
Foreningen af Kristne Friskoler	34	6%	7431	6%	305	9%
Lilleskolerne	52	10%	9650	8%	362	10%
Hovedtotal	536	100%	122292	100%	3541	100%

¹ Der er mindre forskelle på det totale antal elever i de to viste opgørelser. Dette skyldes, at tallene er trukket fra to forskellige databaser. Udsvingene ændrer dog ikke billedet.